

## Vi räknar med en alldeles normal jul i år

Med gröt och tomte. Förra julafton var vi solokvistar på julafton. Trots ledighet och inga gäster var vi inte färdiga när julaftonen var inne - eller var det kanske just därför? Vi flyttade bokhyllor, kokade tunga, bakade lussebullar och klädde granen innan vi la oss i god tid inför julottan. På julottan sjöng vi upp oss i himlahöjderna. Sångkraften i Dagen är kommen och refrängen "O kom låt oss tillbedja vår Herre Krist" vittnar om en Gudstro man inte anar. Den tränger långt in i våra själsrötter. Efter julottekaffe fick Fredrik en skridskotur på spegelblank is, Alviken runt innan Richard med familj antrände scenen på eftermiddagen och normaliteten tog över med pussel och legobyggen.

Mat är viktigt- För en fransman handlar det om leva för att äta, vi andra äter för att leva. Men vad är det vi stoppar i oss? Ekologisk balans och hållbar utveckling är utmaningar. I Brasilien var vi båda med på en konferens om mat och miljö. Småskaliga familjejordbruk kontra megaskaliga odlingar av soja, kaffe, sockerrör, eukalyptus. Det mesta går på export, suger ut jorden och besprutas med gifter. Sockerrör blir etanol, soja blir mat till korna. Samtidigt ska 30 procent av skolmaten odlas lokalt. De jobbar med enkla förpackningar och datummärkning. Det lokala matbehovet är beroende av det småskaliga jordbruket, till 60 procent! Eukalyptus växer fort och odlas som råvara till pappersmassa. De är energikrävande och törstiga och marken som lämnas efter skörd är närmast steril.

Vi njöt av papaya, bananer, passionsfrukt och apelsiner. Vår vän biskop Mauro Morelli delade med sig av "bordets teologi" i hem och kyrka. Att äta hälsosam mat är lika viktigt som att äta tillsammans vid ett bord. Vi firade torsdag med mässa där inte bara mammor och kvinnor fick blommor utan även Jesu mor Maria och kyrkan.

I slutet av maj åkte jag med folk från Leksand till Ghimes i Rumänien. Leksand och Ghimes har mycket gemensamt och i mer än tjugo år har Leksand stött Ghimes.

Ghimes ligger i nordöstra Rumänien. Det är en del av Transsylvanien, befolkningen är ungersktalande och merparten är katoliker. I övriga Rumänien är den ortodoxa kyrkan

dominerande och språket rumänska. Ghimes ligger i en dalgång i ett himmelskt vackert landskap. Jordbruket är småskaligt och ekologiskt hållbart. Här finns inga maskiner. Allt hö tas tillvara, till och med gräset på vägrenarna. En fattig del av Europa. EU ökar rörligheten, det ser vi dagligen i Sverige.

I Ghimes får man inte längre avsättning för sin mjölk. De stora kedjorna hittar billigare mjölk från andra EU-länder. Nu är det många som har bara en ko.

Färre kor påverkar i längden naturen, de öppna ängarna och den artrikedomen de uppvisar. Färre kor ger också färre kontanter i portmonnän. Utan pengar kan man inte betala elen, gå till doktorn, köpa mediciner. Arbetstillfällena med lön är få och arbetslösheten stor. Många pendlar till Tyskland och Ungern för jobb. Barnen blir kvar hos mor- och farföräldrar.

Småskaligheten i Ghimes är eftersträfvärd men också dess akilleshäla. De skulle kunna sälja sitt underbara örtte, få avsättning av spännande ostar, sitt textila konsthantverk och erbjuda vandringar i en biologisk mångfald till en småskalig turism.

När Fredrik reser runt om i världen grottar jag ner mig i min farfars släkt. För ett år sen trodde jag att jag hade upptäckt det mesta. Så var det inte. Men jag tror samma sak nu. Fredrik känner att hans livssäck knyts ihop. Det är mycket fokus på bibelarbete och de nycklar han fått av teologer i Brasilien.

I Leksandsmyllan följer vi Rune Lindströms Himlaspelet med Mats Ersson på hans väg till Herrans gårdar för att skipa rättvisa. Hans Marit väntar på honom och hon resonerar med vår Herre om ondskan i världen och hennes Mats som har gått vilse. Vår Herre svarar: Tråden har gått av för mig. Som jag nu knyter samman den här tråden, så skall jag knyta världen vid mig... Jag skall gå ned till jorden för alla de vilsegångnas skull.

Det är därför vi firar jul.

*En välsignad julhelg och ett Gott nytt år!*

*Charlotte och Fredrik*

NB. Julens gudstjänster i TV kommer från Leksand. Inspelade i november!

